

νεύρων μας, ν' άπεικάσουμε τόν παλμό της καρδιάς μας, νά βρούμε της ψυχής μας τά ιδανικά. Γιατί τάχα σέ στιγμή χυδαιότητας πιάστηκε ή γεννήθηκε ο Σιλβιστρέλλη; Μήπως γιατί έμαθε πιστά νά υπηρετή τούς σκοπούς της πατρίδας του; Νά κάνει τδ άσπρο μαύρο και τδ μαύρο άσπρο όταν τόν συμφέρει; Τδ καθήκον του έκαμε. Κ' έμεινε σ' έμάς τδ καθήκον ν' άποδείξουμε τδ αντίθετο. Και νά τ' άποδείξουμε όχι με ξεφωνητά παρά με αλήθειες. Όχι με τή μορφή μας παρά με τήν ψυχή μας. Είμαστε Σλαβί, Βλάχοι, Όστρογό-θροι, Άτσιγγανοί; Είμαστε, ναι. Ούνος ήταν κι ο Άττίλας μά έκαμε τή Ρώμη σας νά τρέμη και τόν Πάπα σας νά συρβή γονατιστός μπροστά του. Άς δείξουμε κ' έμεις τήν ψυχή μας και τότε καθήστε νά μιλάτε για τήν πηγή και τδ σάϊ της. Μά ως τότε δέ θέλουμε φιλέλληνες. Εύνοχισ-τες δέ μάς χρειάζονται. Πέρασαν και πέρασαν ως τώρα κόπάδια κ' έσπειραν στδ διάβα τους μοιρολάτρες, ζητιάνους και όμφαλοσκόπους άκαμάτες. Δέ θ' άρνηθώ πώς ήταν άπ' άρχής στδ αίμα μας ή ψώρα. Μά και τδ δικό σας θυμιατήρι μάς τήν έκαμ. αγιάτρευτη. Προτιμώμαι λοιπόν τούς μισέλληνες. Τά λόγια τους, τά πικρά και τ' άδικα-μπορεί νά καταντήσουνε κεντρί μιά μέρα κα, νά ξανάφουν θαυματοργό τδ αίμα μας.

Άπό τά νανουρίσματα της γιαγιάς μου προτιμώ τή βέργα του πατέρα μου.

ΠΕΤΡΟΣ ΑΒΡΑΜΗΣ

NOBΛΙΣ

ΟΙ ΥΜΝΟΙ ΣΤΗ ΝΥΧΤΑ

III

Μιά φορά πού έχυνα πικρά δάκρυα, πού ή-ε-πίδα μου σκορπίζονταν λυωμένη σέ θλίψη και στε-κόμουνα μονάχος στδν ξηρό λόφο πού έκρυβε σέ στενό και σκοτεινό χώρο της ζωής μου τή μορφή μονάχος όπως δέν βρέθηκε άκόμα κανένας πλειό μονάχος, πιασμένος άπό ανέκφραστη στενοχώρια, άδύνατος, μέ μόνο μιά σκέψη της αθλιότητας ά-κόμα: —καθώς κύτταξα εκεί γύρω μου για βοήθεια και νά προχωρήσω δέ μπορούσα ούτε νά γυρίσω και μ' άτέλειωτη λαχτάρα κρεμνιώμουνα σέ ζωή πω-

φευγε και δυνώντανε: τότε ήρθε άπό γαλάζια μά-κρη άπ' τή ύψη της παλινός μου εύτυχίας άξαφνο σκοτεινιάσμα και μέ μάς έκοψε τδ δεσμό του φωτός. Μακριά έφυγε ή γήινη μέγαλοπρέπεια κ' ή λύπη μου μαζί της, κ' ή μελαγχολία μου χύθηκε σέ νέο άνεξερεύντο κόσμο.

Σύ της νύχτας ένθουσιασμέ, έπνε τούρανού ήρ-θες σέ μένα: ο τόπος άλαφρά άνασκήκωθηκε, άπό πάνω άπ' αύτόν φτερούγιζε τδ έλευθερωμένο, άγέ-νυτο πνέμα μου. Σύγνεφο σκόνης γίνθηκε ο λόφος κ' άνάμεσα στδ σύγνεφο είδα τά φωτισμένα χαρα-κτηριστικά της άγαπημένης.

Στά μάτια της βρισκότανε ή αωνιότητα, έπιασα τά χέρια της και τά δάκρυα γενήκαν δεσμός λαμπε-ρός κ' άδιάσπαστος. Χιλιάδες χρόνια σά καταγιδα έφυγαν μακριά. Στδ λαιμό της έχυνα στή νέα ζωή δάκρυα μαγευτικά. —Ήταν τδ πρώτο και μόνο μου όνειρο και πρώτ' άπό τότε νοιώθω πίστη αιώνια κ' άμετάδλητη στδν ούρανό της νύχτας και στδ φώς του: τήν άγαπημένη.

ΝΥΧΤΟΠΟΥΛΙ

ΚΑΤΑΚΕΦΑΛΑ

Μοναρχικά δέν ήτανε τά άρθρα της «Έστίας» κ' άδικα της ριχτήκανε οι «θεσμομανείς» πατριώ-τες. Ήτανε άρθρα άντικοινοβουλευτικά, πού θά πούνε πατριωτικά, γιατί χτυπούσανε τή φοβερή αυτη-ρουσφετοφάμπρικα πού τή λένε Βουλή, μά πού τίποτ' άλλο δέν είναι παρά μιά άνάθρα άπό τήν όποιαν ξε-χύνονται άδιάκοπα, χρόνια και χρόνια τώρα, όλες οι κακίες κ' όλες οι συμφορές πού καταπλημμύρισαν αύτόν τόν τόπο.

Μοναρχία δέν ζήτησε ή «Έστία» γιατί δέν βλέ-πει πουθενά τόν Ικανό Μονάρχη. Άν τόν έβλεπε, θά τήν ζητούσε, είμαστε βέβαιοι, γιατί ξέρούμε τις άρ-χές πού έχει—άρχες άντιδημοκρατικές κ' «αντικυ-κλοφορικές»—άρχες πού τήν κάνουν νά βλέπη πιό ξάστερα άπό κάθε άλλη έφημερίδα τά χάλια μας, πού τά χρωστάμε όλα στδ χιλιοκυρειασμένο Σύν-ταγμα μας και στδν Συνταγματικό λεπροκομείο της οδού Σταδίου.

Τά άρθρα αύτά άπό καιρό τριγυρνάνε όλozών-τανα μέσα στά γραφεία της «Έστίας» άπό χρόνια άγωνίζονται νά σπάσουν τις πόρτες και νά πετα-χτούνε έξω για νάναπνεύσουν τόν καθαρόν άέρα, και μόλις τώρα τ' άποφάσισαν νά μισανοίξουν τά παρά-

θυρα και νά βγάλουν έξω, δειλά δειλά, τδ κεφάλι τους.

Τά είδαμε και μεις, μά δέ θά τά χειροκροτή-σουμε, και μή μάς πόνετε μέ τις πέτρες, ώ Συνταγ-ματοθρεμμένοι πολίτες. Έτσι πού βγήκαν καλύ-τερα νά μήν έβγαίνουν. Και τά παράθυρα καλύτερα νά τάφιναν σφαλιστά, άφού δέν είχαν τδ κουράγιο νά τάνοίξουν διάπλατα και νά δείξουν άπ' αύτά δλα-καιρο τδ άναστημά τους. Καλύτερα νάμειναν μέσα στά γραφεία της «Έστίας» άκόμα, όπως έμειναν τόσα χρόνια, όσο νάποχτήσουν τδ κουράγιο αύτό.

Μέ τή γλώσσα και μέ τόν τρόπο πού μίλησαν τά άρθρ' αύτά, σέ ποιούς μίλησαν; Σέ μάς τούς λίγους πού κατορθώσαμε νά τά νοιώσουμε και πού δέν περι-μέναμε νά μάς ξεσκεπάσει ή «Έστία» μ' αύτά τδ μεγάλο κοινοβουλευτικό καζάνι για νά δούμε τά βρωμοσκούληκα πού βράζουν μέσα του—και στους άλ-λους, πούναι λίγοι πάλι κ' αύτοί κ' άρπαξάν με λαχτάρα τά άρθρα της για νά δημοσκοπήσουν μ' αύτά, για νά σαλιαρίσουν για θεσμούς και για Συντάγ-ματα και για έλευθερίες λαού, σκληθωμένου στά βρω-μερά τους συμφέροντα, και για νά παρουσιαστούνε μιά φορ' άκόμα στά μάτια του λαού αύτού, του θεό-στραβου, πού μέ τά ίδια τά βρωμάχαρα τους τού τάβγαλαν τά μάτια, για κηδεμόνες κ' άντιλή-πτορες.

Λίγοι λοιπόν τά είδαν τάρθρ' αύτά, πού δέν εί-χαν και καμμι' άνάγκη νά τά δούν. Κι ή πολλός ο κόσμος, πού ίσια ίσια έπρεπε νά τά δει και νά φω-τιστεί, δέν είδε τίποτα, γιατί του μίλησαν μιά γλώσσα ψεύτικη πού δέν τήν έννοιωσε, γιατί του τά έπρόσφεραν όχι σκέ-τα και άγνά, μά με γαρνιτούρα άπό έπιτηδευμένες φράσεις κ' άπό ρητορικές άπο-στροφές κ' άπό κάθε είδους δημοσιογραφικές κονσερ-βες πού κατορθώνουν νά σκεπάζουν τήν Άλήθεια—όταν, έννοείται, ύπάρχει και Άλήθεια άπό κάτω άπ' αύτά—και νά μή τήν αφήνουν ούτε τήν άκρη της μύτης νά δείξη.

Άν είχε σκοπό νά κάνει καλό ή «Έστία», κ' όχι μονάχα νά προκαλέσει συζήτηση μέ τούς δημο-κόπους συναδέλφους της, έτσι έπρεπε νά μιλήσει: Άπλά, ξάστερα, τσεκουράτα. Νά χτυπήσει κατακέ-φαλα τή Βουλή. Νά δείξη στδ λαό τις άλυσσιδες πού του μαστορεύουν εκεί μέσα. Νά ζητήσει τήν συντρομή του κατά τών Ρωμιών αύτών Βουλγάρων πού τόν άτιμάζουν σήμερα. Νά του φωνάξη πώς

2) ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Η ΤΥΦΛΑ

(συνέχεια)

Τέλος ρούφηξε ό,τι είχε άπομείνει στδ παγούρι, και σηκώθηκε και κίνησε για τδ χωριό. «Έχει ο Θεός, έλεγε γυρίζοντας, θά τδ βολέψουμε κ' αύτό πίνω άπό λιγώτερο και βγάξω τδ χειμώνα» κατόπι βλέπομεν. Άμα τελείωσε αύτό τόν λογαριασμό, έφτασε στδ χωριό.

Αύτη τή φορά όμως δέν πήγε νά καθίση κάτω άπό τόν πλατάνο της Έκκλησιάζ, όπου ξαπόστενε πάντοτε, όντας γύριζ' άπό τ' άμπέλια κ' έλεγε τόσα καλά χαμπά-ρια για τού καθενός τδ χτήμα, μόνο τράβηξε ίσια στδ σπίτι του. Δέν τόν άφηνε ή καρδιά τόν καημένο τόν παπά νά καθίση στδ ίδιο τδ μέρος, και νά διηγηθή άπ' εκεί τδ κακό πού είδαν τά μάτια του. Έκρινε μόνο μέ τόν προ-στώ του χωριού, πού 'χε βγή επίτηδες και τόν περίμενε για νά πάρη τήν άπόφαση. Ο προστάς ύστερα τό 'πε στ' άργαστήρια, και γιόμισε μέ μιές τδ χωριό. Άπό τούς

πρώτους μάλιστα, πού πήραν τδ χαμπάρι ήταν κ' ή κυρά πρεσβυτέρα.

Γ.

Όντας πήγε ο Παπασπύρος στδ σπίτι, ή παπαδιά του έλειπε, κ' έλειπε ώρα πολλή. Πήγε νά διηγηθή πρώτ-πρωί στες γειτόνισσες τδ έλνορο, πού είχε ιδη για τ' άμ-πέλια. Άμα άκουσε όμως τόν έρχομό του παπά, έτρεξε κ' εκείνη στδ σπίτι για νά τόν παρηγορήσει και για νά του καυχιστεί δά όπως καυχιούνται πάντοτε, για τήν καρ-διά της τήν καθάρια και για τήν άθώα της τήν ψυχή, πού προφήτεις όλα τά γενόμενα. Ο παπας όμως δέν είχε δρεξη ν' άκούση και τώρα τες συνειθισμένες τες γλυσιές της παπαδιάς, και, πριν του άνοιξη τή φυλλάδα, της έ-κοψε τδ βήχα.

—Γιά πέ μου, παπαδιά, της λέει, έν κάμωμε οίκο-νομία, θά μπορούσαμε νά βγάλωμε τδ χειμώνα μέ τδ κρασί πού έχομε; Έγώ λογάριζα νά περάσωμε ως τ' Άγιαντριά. Ός πόσο νάχη τδ βουτσι άκόμα μέσα;

—Άμ' στάσου δά, εύλογημένη, τ' άπλογιέτ' εκείνη, νά σέ ρωτήσω νά μου πης πρώτα τά μαντάτ' όπ' τ' άμ-πέλια, και τδ κρασί, όσο άφηρες, στδ βουτσι είναι, δέν τδ πίνει κανένας.

—Τι μαντάτα και ξεμαντάτα γυρεύεις. Στ' άμπέλια

μόνον κούτσουρα έμειναν. Κύταξε, λοιπόν, νά κάμωμε οίκονομία στδ κρασί.

—Τώρα βάλθηκες νά κάμης τήν οίκονομία, παπά μου; Ός τώρα πού ήσουν; Δέν ξέρεις τδ μύθο πού λέει πως τά καλά τά παιδιά πριν πεινάσουν μαγερεύουν; Θαρρώ πως μέ τδ κρασί πού έχει τδ βουτσι τδ μύνα δέν τόν βγάξεις.

Είχε στενοχωρηθή πολύ ο φουκαρής ο Παπασπύρος και μέ τδ κακό πού έπαθαν τ' άμπέλια, μά τά τελευταία τά λόγια της παπαδιάς τόν άντερόκοψαν. Νά μήν έχη κρασί, λέει νά βγάλη τδ μύνα; Άλλ' αύτό ήταν φοβερό, ήταν πρῶμα, πού δέ μπορούσε νά χωρέση στδ κεφάλι του παπά.

—Μπρέ έλα στά σωστά σου, εύλογημένη, της λέει, και μή μου κουθενιάσεις παραμύδια, και μου κάμεις τδ μυαλό μου άνω-κάτω. Έγώ σου είπα πως λογάριζα νά περάσω ως τ' Άγιαντριά, κ' έσύ μου λες τέτοια λόγια;

—Ός τ' Άγιαντριά, λέει; Χά, χά, χά! Σά δέν πι-σταύεις, παπά μου, νά, άναψε δαδί και κατέδα στδ κατώι νά ιδής. Άμ τι ξέχασες πού κουβαλούσες άκοπα τόν ένα και τόν άλλο και ξεδεύαμε μέ τες οιάδες τδ κρασί; ή θαρρείς πως τδ βουτσι θά γένονταν πηγάδι; Νά τό π'ινε τδ εύλογημένο, θά 'λεγες πού τό 'σωσα έγώ, μά έσύ ξέ-ρεις, πού δέν τδ βάνω στδ στόμα μου καθόλου.

Άλλά τότε πως έξηγιούνταν αύτό τδ μυστήριο, ο πα-